

Ο κ. Β. Διαμαντόπουλος εγκαινίασε τις παραστάσεις του στο
Θέατρο Μπουρνέλλη, όπου στεγάζεται, μ' ένα ελληνικό έργο

μὲ ἀξιώσεις ποιότητας: τῇ «Λευκῇ κηλίδᾳ» τοῦ κ. Ἀλ. Πάρνη.

Ἡ πρωτοβουλία του νὰ ἐπιλέξει ἓνα ἑλληνικὸ ἔργο ποιότητας τὸν τιμᾷ. Συχνὰ ὑποστηρίχθηκε, καὶ ὑποστήριξα, ὅτι γιὰ νὰ προαχθεῖ ἡ ντόπια θεατρικὴ παραγωγή, ἡ ὁποία ἀκόμα ὑστερεῖ, τὰ ἑλληνικὰ ἔργα πρέπει νὰ καίζονται. Ὑποστηρίχθηκε ἐπίσης, καὶ ὑποστήριξα, ὅτι τὸ κοινό, ἔστω κι ἂν εἶναι δικαιολογημένο ἀπὸ τὴν ἀποψὲς του νὰ ζητᾷ ἐπιτεύξεις καὶ νὰ μὴν ἱκανοποιεῖται μὲ προσπάθειες, θὰ ἔπρεπε νὰ αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωση νὰ παραχωρεῖ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴ συγκρατήσασθαι τοῦ στὰ ἑλληνικὰ ἔργα ποιότητας, κι ὅταν τὰ βρῖσκει κάπως ἀδόκιμα. Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, καὶ ἀκόμα καὶ ἐπειδὴ θεωρῶ τὸν κ. Πάρνη ἓνα νέο συγγραφεὴ προικισμένο μὲ ζῆλο, μὲ εὐσυνειδησία καὶ μ' ἓνα ταλέντο ἐπιδεκτικὸ νὰ ἐξελιχθεῖ, πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μποροῦσα νὰ διατυπώσω γιὰ τὴ «Λευκὴ κηλὶδα» ἐγκώμια. Δυστυχῶς, οὐδέποτε κατορθῶνω νὰ πεισθῶ ὅτι μία ὁποιαδήποτε σκοπιμότητα δικαιολογεῖ νὰ ἀποκρύψω τίς αὐθεντικὲς μου ἐντυπώσεις, νὰ ἐκφράσω κάτι ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο αἰσθάνομαι.

Ὑπάρχουν, βέβαια, στὴ «Λευκὴ κηλίδᾳ» ἄριστα σημεῖα. Ἡ βασικὴ ἰδέα εἶναι ἐξαιρετὴ. Ὁ κ. Πάρνης συνέλαβε ἓνα ἔξοχο θέμα: θέλησε νὰ δείξει ὅτι στὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου, καὶ τοῦ πῶς ἐξυτελισμένου, ὑπάρχει ἓνα φωτεινὸ σημεῖο, μιὰ λευκὴ, στιλπνὴ κηλὶδα. Γιὰ τὸν ἥρωά του, ποὺ ἀργότερα βυθίστηκε στὴν ἀσημαντότητα καὶ στὴ μιζέρια, στὴ σταχτερότητα, ἡ «Λευκὴ κηλίδᾳ» εἶναι οἱ ἀναμνήσεις του ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴ ἐκστρατεία. Τότε ἔζησε μιὰ ἥρωικὴ περίοδο, τότε ξεπέρασε τὸν ἑαυτό του. Τί κρίμα! Τὴ σύλληψή του ὁ κ. Πάρνης δὲν τὴν ἐκμεταλλεύθηκε, δὲν τὴν ἀνέπτυξε, δὲν τὴν ἐνορχήστρωσε μὲ τοὺς κατάλληλους τόνους. Μόνο τὴν ἀναφέρει, τὴν ὑποδεικνύει ἀμυδρά, στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος τοῦ ἔργου· σ' ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα τὴν παραγκωνίζει καὶ τελικὰ τὴν καταπνίγει μέσα σὲ μιὰ φθιnellή αἰσθηματολογία, μέσα σὲ μιὰ ἐρωτικὴ ἱντριγκα, μαζὶ κοινότοπη καὶ ἐπίπλαστη, τόσο κοινότοπη κι ἐπίπλαστη, τόσο

αφικτά προσκολλημένη σ' ένα προκατασκευασμένο σχεδιάγραμμα, ώστε να μην αναδίδει καμιά θερμότητα. Πολλά έπεισάδια που θα έπρεπε να παραμείνουν περιθωριακά, ή και να μην εμφανισθούν καθόλου γιατί είναι περιττά, καταλαμβάνουν κυρίαρχη θέση, και με τὸ μάκρος τους και με τὴ σημασία που ὁ συγγραφέας δείχνει ὅτι θέλει νὰ ἀποκτήσουν.

Φοβοῦμαι ὅτι ὁ κ. Πάρνης πάσχει ἀπὸ ὑπέρμετρη ἐγκεφαλαιότητα, ἢ ὅποια παρεμποδίζει τὸν βαθύτερο, τὸν οὐσιαστικότερο, τὸν ποιητικότερο ἑαυτό του νὰ ἐκδηλωθεῖ, καὶ ἐπίσης ἀπὸ θητεία σὲ συγγραφεῖς δεύτερης σειρᾶς. Εὐκόλα διακρίνουμε ὅτι δάσκαλοι του εἶναι ὁ Μπερνοστάιν, ὁ Μπατάιγ, οἱ συγγραφεῖς που ἀποβλέπανε κύρια στὶς φανταχτερές «*scènes à faire*». Τὰ σκηνικά τεχνάσματα (τρίκ) στοὺς συγγραφεῖς αὐτοὺς μπορεῖ νὰ ἦταν κάπως δικαιολογημένα, γιατί εἶχαν κάποια αὐθεντικότητα. Σήμερα δὲν εἶναι πιά ἀνεκτά. Ξεσηπιάθηκε ἡ κενότητα τους.

Εἶναι πολὺ ἐνδεικτικὴ τοῦ πόσο ἀδικεῖ ὁ κ. Πάρνης τὸν ἑαυτό του μὲ χαρακτηριστικὴ σκηνὴ στὴν τρίτῃ πράξη. Τὸ κύριο πρόσωπο ἔχει ἕνα φίλο καὶ συναγωνιστὴ πολέμησαν μαζί στὴν Ἀλβανία. Τὸν φίλο αὐτὸν τὸν τοποθετεῖ στὸ ἴδιο βᾶθρο που ἔστησε τὸν ἑαυτό του. "Εἶξαφνα, ὁ συναγωνιστὴς καὶ φίλος τοῦ ἀποκαλύπτει ὅτι στὴν Ἀλβανία δὲν ἦταν τόσο ἥρωικὸς ὅσο τὸν φαντάζεται· ἀμέσως ὅμως ὕστερα ἐξομολογεῖται σ' ἕνα τρίτο πρόσωπο ὅτι τώρα εἶπε ψέματα γιὰ νὰ κατευνάσει τίς τύψεις τοῦ συντρόφου του, που ὑποφέρει γιατί αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του μειωμένο καὶ πιστεύει ὅτι μόνον αὐτὸς μειώθηκε. Ἐνῶ νομίζαμε ὅτι ὁ συγγραφέας θέλει νὰ μᾶς ὑποδείξει ὅτι ὑπάρχουν μελανὰ στίγματα καὶ στίς πιδ λευκὲς κηλίδες, ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι πάντοτε ἀντιφατικοί, καὶ θὰ ἔπρεπε τουλάχιστον νὰ μᾶς ἐπιτρέψει νὰ ἔχουμε ἀμφιβολίες, προβάλλει μὲ τόση σαφήνεια τὸ ξεκαθάρισμα, ὥστε κλείνει ἐρμητικὰ κάθε ἀνοιγμὰ πρὸς εὐρύτερες προοπτικὲς καὶ προεκτάσεις. Μέσα στὸν κ. Πάρνη ἀντιπαλεύουν ὁ ποιητὴς κι ὁ ὀρθολογιστὴς· ὁ

ορθολογιστής δυστυχῶς ὑπερισχύει. Ὁ δημιουργὸς ἐξαναγκάζεται ἀπὸ τὸν κατασκευαστὴ σὲ ὑποχώρηση.

Ὅπως τὸ ἔργο, καὶ ἡ ἐρμηνεία στάθμευσε στὸ στάδιο τῶν καλῶν προθέσεων. Ὁ κ. Διαμαντόπουλος παρασύρθηκε καὶ πάλι, ὅπως συχνὰ τελευταῖα, σὲ ἓνα κραυγαλέο ρητορικὸ στόμφο, καὶ ἡ Κα Μ. Ἀλκαίου ἐμπότισε ὅλους τοὺς ἐκφραστικούς τῆς τρόπους μὲ μιὰ γλυκερότητα ποὺ θὰ τοὺς ἐξασθένιζε ἀκόμα κι ἂν δὲν ἦταν ἀνιάρᾳ μονότονη κι ἂν δὲ φαινότανε προσποιημένη. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἡθοποιούς ποὺ ἔλαβαν μέρος στὴν παράσταση, ἀξίζουν νὰ ἀναφερθοῦν ὁ κ. Λ. Χριστογιαννόπουλος, ὁ ὁποῖος βιαντοποιεῖ πάντα, σ' ὅποιο ρόλο κι ἂν ἀναλάβει, ὁ κ. Τρ. Καρατζᾶς, ἡ Κα Ἄννα Βενέτη κι ὁ νέος ἡθοποιὸς κ. Κ. Σιόκος. Ὁ κ. Σιόκος συνταυτίσθηκε τέλεια μ' ἓνα λαϊκὸ τύπο, γιὰ νὰ σχηματίσουμε ὁμῶς θετικὴ γνώμη γιὰ τίς δυνατότητές του καὶ τὸ ταλέντο του θὰ πρέπει νὰ τὸν δοῦμε καὶ σὲ ἄλλους ρόλους· ἂν ἡ πολὺ τραχιά του λαϊκότητα ἦταν θελημένη καὶ ἐντεχνη, γιατί τὴ ζητοῦσε τὸ πρόσωπο ποὺ ἐνσάρκωνε, μπράβο του! Ἄν ὁμῶς εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴ σκηνικὴ του ἐμφάνιση, τότε ἀναγκαστικά θὰ τὸν περιορίσει σὲ εἰδικούς, στενοὺς ρόλους χαρακτηρίστα.

Ἡ σκηνογραφία τῆς Κας Ριακόνι ἦταν παραστατικὴ καὶ καλαίσθητη, ἀλλ' ἡ σκηνοθετικὴ ἐργασία τοῦ κ. Κ. Μιχαηλίδη ἦταν ἐντελῶς ἀνύπαρκτη, ἂν ὅχι κι ἀρνητικὴ. Πῶς ἀνέχθηκε ἡ κι ἐπέτρεψε ὁ κ. Μιχαηλίδης τὸ στόμφο τοῦ κ. Διαμαντόπουλου, πῶς δὲν ἀντελήφθη ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο παίχθηκαν ὀρισμένες σκηνές, δῆθεν κωμικές, ἦταν ἀτοπώτατος; Ὅπως καὶ στὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου τοῦ Τσβάιχ «Τοῦ φτωχοῦ τ' ἀρνί», ὁ κ. Μιχαηλίδης δὲν κατόρθωσε νὰ κάνει καθόλου αἰσθητὴ τὴν παρουσία του καὶ τὴ συμβολή του.

* * *